

САНА ОЛОХ

Х а н а т
1981 сая алтынны
19 минуттан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 113 (5937)

1983 сая. Балабан ыйын 22 күнүз
ЧЭППИЗР

Сыаната
2 харчы

ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТ VII СЕССИЯТА

Информационнай иттигинэри

1983 сая балабан ыйын 20 күнүз народнай депутаттар XVIII съездинде оройуоннаабы Совет-тарын сессията буолла.

Сессия маанык боппуруостары түүһүстэ:

1. Олохтоох Советтар ССКП НК СС ыйынаабы (1983 с.) Пленумун «Барыт идеологическай, маассабай-политическай үлэтин тирээн турар боппуруостарын туһунан» уураа-ыттан үөскээх тахсар сорунтарын туһунан.

2. Народнай депутаттар XVIII съездинде оройуоннаабы Совет-тарын иккис сессията доруобуйа харыстабылын туһунан быһаары-ытын олоххо киллэри халмыытын туһунан.

Күннээри бэбиэскэ бастагы боп-пуруостар дакыллатты райсовет ис-полкомун председателэ депутат М. Е. Пермяков онордо. Иккис боппу-руоска оройуон амтиир-санитарнай кыһаары туһунан ыйаабынай брааа де-путат М. Н. Филиппов отчуоттаата.

Докладаады дүүһүлэһиндэ тыа

житилэр: И. А. Никитин — депутат, Чурапчы орто оскуолатын директа-ра, С. П. Чичигинаров — депутат, Субуруускай аатынан совхоз сн-лестир звенотун звеньевой, Н. П. Сивцев — депутат, дыа-уот, комму-нальнай хаһаайыстыба производ-ственной управлениетын кылаабы-най инженерэ, В. Н. Ларьков — оро-йуон байыаннай комиссарын солбу-лааччы, Н. Н. Хомтаңов — депутат, ЫБСЛКС райкомун бастагы секре-тара, М. Е. Осипова — депутат, Эри-лик Эристин аатынан совхоз ма-ныккыта, Д. С. Тихонов — ДОСААФ райкомун председателэ, И. И. Кандинский — райсовет ис-полкомун культурага отделын сө-биэдиссэйэ, Я. А. Павлов — райсовет исполкомун ис дьыалага отделын начальнигыны а т., Е. А. Борисов — депутат, «Сельхозтехника» хол-бохук управлениыа.

Дүүһүлэһилибит боппуруостарга туһааныарх быһаарымылар ытылын-нылар.

Сессия тэрээни боппуруостары көрдө.

Оройуон тас отустар барыты-рынан Э. И. Монастырев, С. В. Сер-гей — депутаткай бөлүмүсүлэри убулуна. Сессия райсовет испол-комун туораабыт депутаттар ону-ларыгар туһааныарх уокруукары-нан быыбары катарга соруудахтаа.

Народнай хонтуруол оройуонна-бы комитетин чилиэнни абэлини-биттэн Э. И. Монастырев босхоло-но. Комитет чилиэннэн С. И. Яковлев бигэрэтилиннэ.

Атын үлэбэ барытырынан уон-на пенсияга тахсыбыттарынан С. В. Сергеев, А. Д. Захаров, Г. А. Драгунов дусхунастарыттан босхо-лоннулар. Райсовет исполкомун ис дьыалага отделын начальнигынан Я. А. Павлов, социальнай хааччы-бытга отдел сөбиэдиссэйинэн С. А. Попов, дыа-уот уонна коммуналь-най хаһаайыстыба производствен-нэй управлениетын начальнигынан Н. П. Сивцев бигэрэтилиннэ.

Сессия манан үлэтин бүтүрдэ.

Оройуон 1982 саялаабы тэмнээнэ, «Чурапчы» сов-хоз биллэһиэх шофера Н. А. Потапов быһыл КАЗ-608 автомашинаан араах Золотинкадан, Пе-рионгриттан комбикорму, сирэз бурдугу уонна да атыа таһаары тэһингэ урдук таһаарылаахтык үлэлэтэ. Кыһамнылаах үлэһит пятилетка үйүе, сүрүп, сылын арыс ыйы-гар 126730 тонна-кило-метры онорон быларын баһыраа бүк төлөрдө. Онон балабан ыйын 17 күнүсүгэ турутунаа п-тилетка аасыт сылаары-гар барыта 1 мөлүйүн 10 тыһ. тонна-километры онорон бисе сылаабы кырбаттын ыла.

Чулуу механизатор үлэ-ти уон иккис пятилет-катаабы календарыгар ыстагы тонна-километр-дар сурулуунулар.

Синимонка Н. А. Пота-пов.

Н. Оконешников, фотота.

УРТАЛ (Хабаровский кыраай). БАМ Уртал —Февральск 280 кило-метрдаах перегонутар пассажирдар тэһингэ быстыбыт сырыыларга бөдбөдүн иккис аһылына. Вахтовай биригээдэлэр тутуач-чыларга табыстаах уонна араласх тран-сперданылар. Урут кинилэр араах бөһү-лөктөргө автомашина-ларынан эбэтэр верто-леттарынан тийбэллэ-рэ. Аны поездар Фе-ральскайтан Амурдаа-бы — Комсомольскайга диэри сылдьаллар.

БАКУ. Бакутан 480 километрдаах нефть үөскээх сылар спирт-тен мөлүйүн тонна-тын төлөрөр нефть хостонно. Каспийга саамай дириггэ сы-лар ити нефть саамай дэлэй саппарастаах буолла — манна хас биридди скважина суукаада 200, онтон да ордук тонна сылаа-павх сырыну биэрэр.

ГРЕВАН. Араарат хо-чотун хас да оройуон-нарын агропромыш-ленинай холбохторун үбүни тутулар Эч-мендинскай комби-нормонай завод боро-дуускуйаны онорон та-һаарыны саалаата. Кини тыа хаһаайы-стыбатын производ-ствотыа побехторун — окуруот аһын итингэ фрукталар хактарып помидор, сүбүкүлэ уонна хортусуу уи-тарып кырбааһыкта-рын эмнэ астылар. Ити компоненттаран сүбү аһылытын, белоктаах эбиһиктэри ылааллар.

(ССТА).

КУОТАЛААХ ЗВЕНОЛАР ДНЕВНИКТЭРЭ.

АЛАБАҢ ҮҮҮН 1) КҮНҮНЭЭБИ ТУРУГУНАН

Совхозтар, звенолар	Ойут-ахсаана	Көбүннө (тонна)	Бир (тонна)
КАМЫС МЕХАНИЗАЦИЯЛААХ ЗВЕНОЛАРТАН			
Субуруускай			
Соловьев П. И.	6	1036	172,6
Каргузов Г. И.	6	785	130,8
«Мындааабы»			
Усманов Р. К.	7	820	117,1
«Чурапчы»			
Лазарев С. С.	5	300	60,0
КӨЛӨ-ИЛИИ ЗВЕНОЛАРЫТТАН			
Субуруускай			
Захаров С. И.	9	326	36,2
Седлашнев В. П. II	9	585	65,0
Карл Маркс			
Мисайлов П. П.	12	210	17,5
Кандинасников Д. Е.	12	380	31,6
«Чурапчы»			
Трифимов Д. Д.	12	430	35,8
Николаев Д. П.	11	300	27,2
Захаров Н. Т.	10	368	36,8
Эрилик Эристин			
Наумов Р. З.	7	350	50,0
Софронов Р. М.	13	405	31,1
Степанов П. М.	11	314	28,5
Григорьев В. Н.	11	335	30,4
ИЛИИ ЗВЕНОЛАРЫТТАН			
Субуруускай			
Седлашнев П. А.	6	135	22,5
Карл Маркс			
Матвеев С. А.	12	146	12,1
«Чурапчы»			
Сивцев И. П.	10	170	17,0
Борисов Н. П.	10	105	10,5
Куличкин Г. С.	8	190	23,7
Дьячковский Р. Н.	8	105	13,1
Попов Д. Л.	7	275	39,2
Новгородов П. Е.	7	158	22,5

Тыа хаһаайыстыбатын управлениета.

Күһүңкү күннэр түбүктэрэ

Үлэбэ кириде

«Сельхозтехника» хол-бохук кыстык хотоннору механизациялаа ыһыгыга ыһытар үлэбэ сыллата кэ-лээн иһэр. Ыһыма итин-ник соруугаах икки тех-ническай хааччыны звено-лара үлэлиналлар.

Одбулуунга Тенгүргэ-тээх ачыгыгы комплекс-сийн механизацията сү-нүүнэн үлэбэ киллэри-линнэ. Ону холбохук ин-женер-технолог А. В. Смирников звенота хаач-чылаа.

Ф. ТИМОФЕЕВ.

Бааһыналар чуумпурдулар

«Мындааабы» совхоз-ка туорахтаах культу-лар хомуурдара бу ый звено инники күөһүгэ 19 күнүгэр бүтүрүлүннэ. Манна Волугур өддө-лөһүтэ сыллаабы сору-

ууһууһу оройуон аас-пыт сыллаабы чемпион комбайнера, коммунист М. М. Дьячковский, ме-ханизатор Н. Н. Игир-уев, Соловьевтан ком-байнердар Г. Д. Николаев уонна Е. П. Сергеев 544 гектар үүһүүтүн сүтүгө суох, үчүгэй хаачысты-бааахтык хомуйдулар. Валовойуон 681 тонна, эбэтэр гектартан 10-нуу центнер үүнүү ыһылын-на.

П. ХАРИТОНОВ.

Хотуурдара куһурубас

СЫЛАН. Отделение Түөһүтээри биригээдэти-гэр Григорий Семенович Куличкин салайааччы-лаах илиинэн оттуур үлэбэ инники күөһүгэ иһэр. Бастык звено от-чуттара сыллаабы сору-

ууһууһу 150 тоннаны өссө аһырдых ыйылар төлө-руттара уонна сезон бү-түөр диэри өссө 40 тон-наны оттуурга соруутам-мытара. Бүтүрүтүл 544 ый 19 күнүгэр чистээх-тик төлөрүлүннэ. Звено-лор биридди күһүтүгэр тиксиринэн 23,7 тонна от бэлээннэнэ.

Звено бу күнүгэрэ Түө-һүтээригэр аһаастарга салгыны оттуур.

С. ПЛОТНИКОВ.

Сиилэс эбиллэр

Эрилик Эристин аа-тынан совхоз түөрт сн-лестир звенолара 1970 тонна сиилэни бэлээннэ сыллаабы соруулары то-лордулар. Маннааха кэ-лээн күнүгэрэ 150 тонна өтөх манастаах бэлээннэ-бит Чымыр отделениета улаханник комолостө.

«СО» обн. көрө.

БҮТҮН СОЮЗТААБЫ КУОТАЛААБЫ КЫАЙЫЛААХТАРА

Саха АССР Министрдарын Совета уонна ПССУОС 1982—1983 сыллардаабы сүөһү кыстыгыт ситиһин-дэхтик атаараа кыһынны көмгө сүөһү итинтэн бородуукталарын онорон таһаарыны уонна аты-лааһыны элбэтэр иһин тэһиниһилибит Бүтүн Союз-таабы социалистическай куоталаабы түмүктөрүн таһаардылар.

Бүтүн Союзтаабы социалистическай куоталаабы кыһынылаахтарынан совхозтар 43 отделениелар, биригээдэлэр, фермалар производственной коллек-тивтара уонна 118 бириднэлээн сүөсүһүттэр аады-лынылар.

Ол иһигэр биһиги оройуонмуттан: Эрилик Эристин аатынан совхоз Хадаардаабы

отделениета. «ЫБСЛКС 69 сыла» ферма коллектива (Эрилик Эристин аатынан совхоз).

Уу Окустаах ферма коллектива (Карл Маркс аа-тынан совхоз).

Кривоняшин Николай Николаевич, Субуруускай аатынан совхоз Волтохотооу отделениетын ма-ныккыта.

Слепцов Василий Филиппович, Карл Маркс аа-тынан совхоз Бахытаабы отделениетын ма-ныккыта.

Икитилла Марфа Васильевна, Эрилик Эристин аатынан совхоз Хадаардаабы отделениетын ма-ныккыта.

ИИТЭР ҮЛЭНИ САҢА КӨРДӨБҮЛГЭ ДЬҮӨРЭЛЭЭХТИК

Райсовет исполкомун председателэ депутат М. Е. ПЕРМЯКОВ дакылааттман

Партия Киин Комитета идеологическай, иитэр үлэ боппууостарыгар мэлдьитин ахсаабат болдомтотун уураар. Ити биир чабылхай көстүүтүнэн бу дьыл бөс ыйыгар ССКП Киин Комитетын Пленума партия идеологическай, маассабай-политическай үлэтин актуальнай боппууостарын киэргини, кэллмннн дьүүлэспитэ буолар. Пленум киини иитини бастааы учараттаах былаанга тааарда. Бу — күннээри эрэ сорук буюлбатах, коммунистическай общественны тутуу халбаһаабат усулуобуйата.

Олохтоох Советтар бэйэлэрэ хабар территорияларыгар баар үтүө ахсааннаах общественнай тэрилтэлэр, дьону иитингэ быһаччы үлэлиир идеологическай тэрилтэлэр — норуот үөрэригин, культура, киинэ, доруобуйа харыстабылын, хааччылы тэрилтэлэрин үлэлэрин быһаччы салайаллар. Киинлэр нөгүө дьон оловун-дьаһабын, үлэлиир усулуобуйатын тупсары, социальнай сайдыы боппууостарын быһаараллар.

Советтар Бүтүн Россиятаады социалистическай куоталаһыларын усулуобуйатынан ытыллыбыт социалистическай куоталаһыга оройуонна Мугудай сельсовета бастаата. Бу сельсовет исполкома маассабай-политическай, иитэр үлэ боппууостарын исполком муннэхтарыгар, сессияларга утумнаахтык киллэрэр, «көмүтүн» иитингэ идеологическай тэрилтэлэри туһааннаах боппууостарга отчуоттаатын тэрийэр. Итинни орооһуу, салайыы түмүгэр Мугудай орто оскуолата үөрэҥи билиини 100 бырыһыанга тиэртэ. Оскуола коллективтэн киин агиттабака, агитсиналарга 15 киһи, пропагандистарынан 3 киһи, лектордарынан 16 киһи активнайдык үлэлииллэр. Бу дьылга 59 лекция, дакылаат, Культура дьыалларыгар 31 тематическай биччэрдэр ытыллынылар.

«Айан» агитбригада ССКП РК бэс ыйынаады (1983 с.) Пленумун көмүтүнн отчуоттарга, сүөсүһүттэргэ элбэхтик сырытта. Одо, өмп тэрилтэлэрин үлэһиттэрэ нэһилиэк общественнай олоһор эмнэ көхтөөхтүк кытталлар. Депутаттар иитэр үлэҥэ бары кыттыылара ситиһилиннэ. Идеологическай комиссия тэриллэн РК Пленумун матырыйаалларын пропагандалааһыга үгүс үлэни ытта.

Хадаар сельскэй Советын исполкома иитэр уонна хаһаайыстыбаннай үлэлэри дьүөрэлээн бэйэтин тэрийэр үлэтин эмнэ балаачча сэргэхситтэ. Сессияларга, исполком муннэхтарыгар үлэ дьиссиплиниэтин, дьон олоһор сирингэ иитэр үлэ, норуот үөрэҥиритин, доруобуйа харыстабылын, эргин, культура тэрилтэлэрин үлэлэрин, физкультурнай-спортивнай үлэ тустарынан боппууостары көрөн, контуруолу олохтоон киин общественнай тэрилтэлэр активностарын үрдэттэ. Совхоз отделениетын хаһаайыстыбаннай үлэлэригэр орооһуу, көмөлөһүү, ирдэбил күүһүрдүлүннэ. Ити түмүгүнэн Бүтүн Союзтаады социалистическай куоталаһыга кыайылыабынан табыста.

Ол эрэри сорох сельскэй Советтар исполкомнара общественнай тэрилтэлэри салайыыларга туруорулар көрдөбүлгэ

эппиэттэбэт. Одьулуун сельсоветын исполкома бу боппууостарыгар мэлдьитин ахсаабат болдомтотун уураар. Ити биир чабылхай көстүүтүнэн бу дьыл бөс ыйыгар ССКП Киин Комитетын Пленума партия идеологическай, маассабай-политическай үлэтин актуальнай боппууостарын киэргини, кэллмннн дьүүлэспитэ буолар. Пленум киини иитини бастааы учараттаах былаанга тааарда. Бу — күннээри эрэ сорук буюлбатах, коммунистическай общественны тутуу халбаһаабат усулуобуйата.

Сыланг сельсоветын исполкома иитэр үлэҥэ сорох саҥа-аһааннары оҥордо. Ол эрэри ийэһэй-иитэр үлэҥэ саҥа-аһаан боппууостары өссө да сөдөхтик көрөр, ирдэбил ситэтэ суох туруорар. Дьон олоһор сирингэ иитэр үлэ мөл-төхтүк тэриһиннэ, табаарыстын суут үлэлэбэтэ. Хаһаайыстыбаннай уонна иитэр үлэни дьүөрэлээһин кыаллыбата.

Соловьев сельскэй Советын исполкомун идеологическай, маассабай-политическай үлэҥэ бэс ыйынаады Пленум көрдө-бүлэригэр ырааҥынан эппиэт-тэбэт. Нэһилиэккэ баар тэрил-тэлэр күүстэрин түмэн актив-найдык үлэлээһиннэ кыал-лыбат. Ол түмүгэр араас бы-һааһылар, оһоллор тахса ту-раллар. Амма ходуһалара бы-һылгы курдук олгөмүк үүм-мүт сайыаннарыгар отделение оттооһун былаанн 65 эрэ бы-рыһыан толорон оройуонна ти-хэх мистэҥэ тэбиһиннэ. Үтү-үһүн ааспыт сүл туһааннаах көмүсүтэһэр таһаары туһа-риһиннэ. Бу барыта идеологи-ческай уонна хаһаайыстыбан-най былааннары толорууга дьону оро күүрдүү кыаллыба-табыттан, дьиссиплиниэ били-гин да сатархайыттан табыста.

ССКП РК Пленумугар сала-йааччы иитэр үлэҥэ кытты-тын маассаны салайыыга, ити-нигэ оруолун, киин активнос-тын туһунан бөрт итэҥитин-лээхтик этилиннэ. Оройуон со-ветскай активна бу партийнай ирдэбил сүрүннээн сөптөөх-түк толорор. Бары сельсовет-тар исполкомнарын председа-теллэрэ — «Знание» обществен-члиһиннэ, киинлэртэн 11-дэрэ пропагандистар. Иитэр үлэҥэ райсовет исполкомун эппиэт-тээх үлэһиттэрэ киэргин тар-дылгаллар. Пленум көрдөбүл-лэригэр сөп түбөһиннээн со-ветскай актив пропагандист-скай, лекционнай үлэҥэ, марк-сизм-ленинизм төрүттэрин про-пагандалааһына, үлэһиттэри иитингэ кыттыыга салгыы кө-мүтүлүлээхтээх.

Пленум нэһилиэһиннэ олоһун-дьаһабын таһымын үрдэтин, олох культуратын тупсарыы сорукарын чуолкайдаата. Дьон өйүгэр-санаатыгар сөптөөх мо-ральнай-психологическай кли-маты үөскэтин — Советтар үлэ-лэрин биир сүрүн хайысхата. Ас-үөл программатын олоххо киллэриннэн сибээстээн, кэтэх уонна көмөлтө хаһаайыстыба-лары тэрийбэтэ элбөх үлэ ыы-тыллар. Сүөһү ахсаана Чурап-чы, Сылан, Кытаанах, Одьу-луун нэһилиэктеригэр биллэр-дик эбилиннэ. Нэһилиэһиннэ кэ-лин үс сылга ордуунаах боро-дууктаатыттан 5017 центнер үүтү, 654 центнер эти госуда-рствога атыллыта. Ол эрэри Соловьев, Чакыр, Болтоно, Ха-тылы, Хадаар нэһилиэктеригэр ынах сүөһү ахсаана арыах. Кэлин сылаарга сибининнэ ии-тингэ үүмүт. Тэрилтэлэр кө-

мөлтө хаһаайыстыбалары тэри-инилэригэр хамсааһын таһа-рылыбата. Эгүүт комбинатын, «Сельхозхимия» холбоһугун, киин бадыһа, дьыа-уот уонна коммунальнай хаһаайыстыба производственнай управлени-тын курдук кыахтаах тэрилтэ-лэр көмөлтө хаһаайыстыбаны тэринэ сорумматтылар. Оскуо-лаларга пришкольнай учаастак-тар сүбүөхтэригэр турбатылар.

Бөһүөдүктэри уонна дьон үлэлиир усулуобуйаларын туп-сарыы дьонго патриотизм чув-ствотун иитэргэ, бу нэһи-лиэккэ олохсуйарга быһаары-ныны, киини таптыыр үтүө чувствотун иитэр суолталлах. Ол үрдүнэн бөһүөдүктэри туп-саран оҥорууга Советтар бис-тар мөлтөхтүк үлэлииллэр. Чу-рапчы сельскэй Советын испол-кома Улуу Кыайы 40 сылын көрсө оройуон киинин тупса-ран оҥорууга, культурнай уон-на историческай пааматын-ныктары үйэтиһиңгэ кетехтүт бачымын үгүс сельсоветтар иилэ хабаҥ ылаттылар. Уулус-салар көннөрүлүбэттэр, ыал-лар уһаайбадара бэрээдэктэм-мэт, хаас эмэ сыллаагы иинэ-көһө билиһит эргэбит көрдө-көн агитация тобохторо онно-манна ыһанан тураллар. Бө-һүөдүктэри бары өттүнэн туп-сабай оҥорууга дьону түмэн үлэһиттэххэ, манна хаһаайыс-тыбаннай салайааччылары эмнэ активнайдык тардыахха.

Советтар иитэр оруолларын үрдэтиңгэ депутаттарга кирибит наазаары толорторуу ураты суолталаах. Наазаар — бу маас-са куолаһа, иитэр суолталаах тыын сибээс. Народнай депу-таттар XVIII ыһагырылаах оро-дуоннаады Советтарын депу-таттарыгар кирибит 88 нааза-тар толорууга ылыллыбыттар. Ааспыт биһр сылга 28 нааза-толорулуна, 26 толорууга сыл-дыр, 32 болдохторо ситэ или-гинэн уонна сорохторо үп-хар-чы көрүлүбүтүнэн саҥалана иликтэр. Хаалбыт балтараа сылга бары наазаары толо-рууга оройуон туһааннаах тэ-рилтэлэрин уонна совхозтарын салайааччылары былааннаах үлэни тэрийэллэрэ наада.

Дьону иитингэ, биллэрин курдук, сүрүн оруолу үлэ кол-лективтара ылаттар. Коллек-тив иитэр оруолун үрдэтэргэ бастааы учараттаах сорукунан коллектив үлэлиир уонна оло-роу усулуобуйатын тэрийин буолар. Маныаха, кэккэ быһаа-рылар ылыллыбыттары үр-дүнэн, сорох салайааччылар, күннээҥи үлэҥэ үтүрүйтэрибт аатыран, үлэни сөптөөхтүк тэ-рийбэттэр. Түмүгэр билигин да тутар, промышленнай уонна хааччылар тэрилтэлэргэ олоһор дьыдэр тийбэттэр. Үлэлиир мастерскойдар, сыахтар, гараж-тар техникскай, баһаарынай уонна санитарнай көрдөбүл-лэргэ эппиэттэбэттэр. Үкүлэрэ тыһыктылар, кир-хах, бөх-сыыс бириэмэтигэр ыраастаммат, үү-гэй көрүү-хараһы да суох. Коллективка доруобай мораль-най психологическай климаты үөскэтиңгэ үлэһиттэр олоһор уонна үлэлиир усулуобуйала-рын тупсарылыы сүрүн линия оһоһуохтаахпыт. Ол буолуоҥа Киин Комитет ыйытыгар дьыалланын эппиэт.

Үлэһит киини коммунисти-ческай өйгө-санаага иити биһр төһүүтүнэн научнай-техниче-скай прогресы түргэтэтин, са-ҥаны, бастыкы олохтооһун буолар. Оройуон производствен-най, хаһаайыстыбаннай тэрил-тэлэригэр саҥа технологияны, баһылааһын, саҥа техниканы үлэҥэ киллэрин, саҥа сонун бо-родууаһыны оҥорон таһаа-рыы олус бытаан. Маныаха сөптөөх болдомтону ууруохха, норуот үөрэҥиритигэр бүт-түү орто үөрэхтээһин пробле-мата сүрүннээн быһаарылына.

Боппууос билигин оскуола үлэтигэр уонна профтех-үөрэх-тээһин систематыгар реформа-тыны ыттар туһунан турда. Бу-һаачыстыбаннай өттүнэн саҥа көрдөбүл үөрэтинн оҥорон та-рийтэлэрин материалнай баа-зыларын бөдөргөтүүгэ бүтүтүн көмөлөһүөххэ.

Дьон үлэлиир дьорууа, үө-тин уһатар биһр суол — фи-зкультура уонна спорт. Аасты-сылтан саҥалаан комплекснай спартакиада спорт 13 көрүтэр нэһилиэктеринн ытыллыр буолла. Ол түмүгэр маасса-бай биллэрдик кэһэтэ. Ол эрэри бу үлэҥэ Болтоно, Сылан сель-советтарын исполкомнара сөп-төөх болдомтону уура илэһтэр. Физкультураны уонна спорт маассабай, дьон доруобуйатын тупсарыыга туһалаах оҥоруу сорох үчүгэй саҥалааһыннэ киһи өйбүлү ыла иликтэр. Тэ-рилтэлэргэ производственнай гимнастика утумнаахтык ыы-тыллыбат. ГТО комплекси туттарыыга үлэ куолуттар эр тэрийлэр. Бу итэҥэстэр туора-тыллыах тустаахтар.

Социалистическай сокуонно-һы уонна общественнай бэрээ-дэҥи харыстааһынга, үлэ дьыс-симилиһиннэтин бөдөргөтүүгэ Со-веттар иинилэригэр бөчүмннэ, сорукалар турдулар. Бэрээдэ-харыстааһынга эппиэтиннэ бас-тааы учарат ис дьыала өргө-һууларга сүктэриллэр. Кииннэ үлэлэрин сельсоветтары кыт-тыка сибээстэһэн, обществен-най тэрилтэлэргэ тираҥи ыы-тылаахтар.

Общественнай бэрээдэҥи ки-һи биһр көрүгүнэ булга-һын быраабылаларын кэһи-буолар. Аһардаас бу дьыл са-аһыс ыйыгар браконьердаһын 40-төн тахса түбэлтэ арыл-ла. Булгаһын болдохторун ордук үгүсүк Бахсы, Мугудай, Хатылы, Чакыр нэһилиэкте-ригэр кэһэллэр.

Идеологическай, политичес-кай-маассабай үлэ сүрүннээн былааннары толорууга, хаһа-йыстыбаннай боппууостары быһаарыыга туһулунаахха. Билигин сайынны үлэлэр сүг-һүнэн түмүктэниилэр. Сорук-1983 сылы ситиһилээхтик тү-мүктээһин, 1983—1984 сс. об-щественнай сүөһү кыстын тэрэһиннээхтик атаарыыга ба-ры күүһү түмүү.

Оройуон киини промышлен-най, тутар уонна хааччылар тэ-рилтэлэргэ бу күннэргэ пати-летка үс сылын былааннарын төһөҥө толороллорун ааһын көрөн эбии дьаһаллары, эбаһа-тэлиһтибэлэри ылаахтаахтар. Быһылгы дьыл былааннары булгуччу толоруллуохтаахтар.

Народнай депутаттар оройуон-наады Советтарын исполкома бары сельскэй Советтар ССКП РК бэс ыйынаады Пленумун уурааһынан салайтаран бэйэ-лэрин иитэр, политическай-маас-сабай үлэлэрин салгыы тупса-рыахтара, хаһаайыстыбаннай, государственнай сорукары ситиһилээхтик быһаарыыга өссө түмсүүлээхтик үлэһиттэри дьон эрэлин биллэр.

ДОРУОБУЙА ХАРЫСТАБЫЛЫГАР ҮЛЭНИ ТӨРДҮТТЭН ТУПСАРЫАХХА Оройуон эмтиир-санитарнай холбоһугун кылаабынай врача депутат М. Л. ФИЛИПОВ дакылаатыттан

Народнай депутаттар үчү ахсыс ытырылаах оройуоннаабы Советтарын иккис сессията нэһиликтэн доруобуйатын харыстыабын салгыны тупсарыа дьаһалларын туһунан быһаарылыны ылы. Итинтэн биэр төгүрүк сэт аста, дьэтэ дакылаатыттан. Нэһиликтэн доруобуйатын тупсарыа дьаһала суох үлэ ытырылаа. Ааспыт олунньу-март эмп бары учреждениелара үлэ саҥа режимнэр киллэриллибиттэрэ. Кини балыһа хирургическай, терапевтической отделеннелара, процедурнай, барбэзскалинир уонна физиотерапевтической кабинеттара клиеннэри субуота күн эмиз приемнуур буолтулар. Оройуонна үлэ саҥа аптека аһыллыа. Онон нэһиликтэн эмикэн хааччыйыны тубуста. Кини аптека үлэһиттэрэ сыл устата 6 төгүл фермаларга сылдьан 1600 солк. эмиз атылаатылар, консультациалары онордулар. Быһыл оройуон үрдүнэн ааспыт сыллаагытааҕар 12 тыһ. солк. элбэх эмиз атыллыа.

Дакылаанка улахан иккэстэ сүөһү итинтэн үлэһиттэрин доруобуйаларын харыстааһынга ытыллыбыт үлэһиттэрэ берилиннэ. Фермаларга тиийэн медицинский көрүүлэри ытыты, лекциялары аады, бесиздэлэри оноруу, консультациалары биэрин утумнаахтык тэрилиннэ. Үс ферма медицинский пууннар үлэ-

лэһиттэр. Олор түмүктэригэр хас биэрдик сүөһүт сыл устата 4 төгүлээн медицинский көрүүнү барара ситиһилиннэ, 35 фермага аптекалар утумнаахтык үлэлэтилэр. Дьон доруобуйатын харыстааһынга сүрүн болгомото диспансернай көрүүгэ уонна ыарыылары сөрөтингэ туһаайдылыа. Ол эрэри сорох салайааччылар балаһыанньаны ойдооботторуттан үлэһиттэрин доруобуйаларын тупсарыа аахайбаттыгы сыһыаннаһаллар, бу үлэҕэ сөптөөх болгомотолорун уурбаттар. Быстахтык ыллаахха, эбэһээтэ, лизинэй барылыахтаах флюорографической көрүүнэн Сыланг нэһиликтин (сельсовет исполкомун председателэ Байшев В.П.) олохтоохторун 48. Хатылы (Чичигинаров И.

Н.) 50,8, Мугудай (Кронцова М.Д.) 61 бырыһыаннара эрэ хабыһыллылар. Бал итинник ситэтэ суох чигчийи түмүтэр 13 киһи тыҥатынан ыадыра биллэнэ. Атын холбоур. Ол үлэһиттэр ытытыбыт рабочай 65 бырыһыана эрэ медицинский көрүүнү барыта. Спасскы ыһыы үлэтин, кэмгэр балаһыанньа эмиз итинтэн ордуга суоҕа. Онон ыарыһаттан сэрэтэр үлэлэри ытытыла совхозтар салайааччылары иһинки өттүтэр эмп үлэһиттэригэр сөптөөх көмөнү онороллоро эрийиллэр.

Иккис сессия көһүттөн тэрийэр методической үлэ балайда тубуста. Кини балыһа специалистара 19 төгүл фельдшерский-акушерский пууннарга, врачевнай учаастактарга сылдьан консультациалары

биэрдилэр, 80 төгүл суһал медицинский көмөнү онордулар. 6 төгүл оройуоннай семинар ытытылыа. «Акушеркалар уонна патронажнай сестралар күннэрэ» сэмгэринин ыллаа, акушеркалар 2 нэдиэлэлэх семинарга сырыттылар, зачеттары туттардылар. Дирингизэби уонна Чыапнаригаабы участканай балыһалар, кини балыһа хирургической отделениетын истэринэн «Вастык опыт оскуолаһа» үлэлэтилэр. Эмп үлэһиттэрин ортолоругар «Идөө тулуу» ааты ылар иһин конкурс ытытылар, социалистической куоталаһыны улам кизэн даһаһынанар. Ол эрэри тэрийэр-методической үлэ көрдөбүлгэ ситэ эппизтэбэт. Ол сүрүн бириччинэлэринэн материалнай база мөлтөө, транспорт уонна сибээс сред-

стводарынан хааччыллыгы учаастак, Мугудайдаабы, Ситэтэ суоҕа буолаллар.

Ханнык бэрарар үлэҕэ ситиһини төртүтүнн бөө материалнай база уонна кадр боппуроста олохтоохтук быһаарыллыта буолаллар. Маныаха оройуонга балаһыанньа бөрдө суох. Народнай депутаттар оройуоннаабы Советтарын иккис сессията эмп учреджениеларын баалаһан бөдөрөгүтүгэ сыһыны төрдүттэн тупсарар наадалааһын ыйбыта. Сессия быһаарытын олоххо киллэрингэ күттүөннээх хамсааһын оноруллубата. Дакылаанка сыҥах Уһун Күөлүгэ фельдшерский - акушерский пуун өрөмүөнэ ситиһилибитэ эрэ ситиһини быһытынан ахтылына. Кини балыһа тутуулары олус эргэриэн стационар сүрүн кортуһа сабыллыа, амбулатория 5 сирини тарҕаһан үлэһиттэргэ күһүлүһэ. Сыланг участканай балыһатын дьэтиэн 40 эрэ бырыһыана үлэҕэ туһанылар туруктаах. Одьууунааабы врачевнай амбулатория, Хайахсыттаабы врачевнай

учаастак, Мугудайдаабы, Соловьёвтаабы, Кытаанахтаабы участканай балыһалар, Төһөй Дирингизэби, Полтонотобу, Хадаардаабы фельдшерский-акушерский пууннар көрдөбүлгэ эппизтэбэт дьэтиэннэ үлэһиттэр. Балаһыанньа, көстөрүн курдук, оройуон советский, хаһаадыстыбынай тэрияттэлэрэ эмп учреждениеларга арналлаах объектары тутуу, дьаһалларга капиталнай өрөмүөнү ытыты боппуростарынан олохтоохтук дьарыктаналларын, суһал уонна хамсааһылаах дьаһаллары ылаалларын эрийэр.

Оройуонна билигин тутуунан 15 араас анал үөрэхтээх 45 врач үлэһит. Лор, стоматолог, педиатр, о. д. а. курдук нэһиликтэннэ олус наадылар кадрдарынан өссө да ситэ хааччылла иликпит. Кэлин үс сылта оройуонун 13, ол иһинтэр быһыл 3, врач барда. Ол ордук оройуон киһиттэр кинилэргэ олорор уонна үлэһиттэр усулубуйа тэрияттэтиннэ быһаарыллар.

Дьон доруобуйатын туһугар кыһамны быстах дьаһалларынан быһаарылыбат, кэскиллээх тутуу барбат, кадр олохсуйан айымнылаахтык үлэлэбэт буоллаһына, итэҕэстөр сыланг сыл хатыллар, өссө диригинир кутталлаахтар. Онон «Кинилэр дьону ыарыһаттан харыстылырга, дьон активнай олоһун уһатар туһугар элбэри онороллор. Бу эйгэ бастайааннай болгомотону уонна тупсаран иһинин, баар итэҕэстэри туоратыныны модьуйар өйдөнөр» дьэи ССКП КК бэс ыйынаабы (1983 с.) Пленума бэлиттэбэтин өссө төгүл санатыагы баарыллар.

Снимокка: сессия кытылылаахтара (хаҥаста) «Мындаабы» совхоз «Юность» комсомольскай ыччат ферма маньыксыта Т. М. Иванова, «Сельхозтехника» холбоһук шофера В. Н. Митин, Кытаанахтаабы участканай балыһа кылаабынай врача С. П. Макарова, Субуруускай аатынан совхоз сиплэстиир эвентуи эвентевова С. П. Чичигинаров уонна Кара Марис аатынан совхоз «Эрчим» комсомольскай ыччат ферма маньыксыта Е. С. Иустевова.

П. Окошников фотота.

Дакылааттары дьүүлэһингэ бастахынан тылы ылыбат Чурапчы орго оскуолатын директора депутат И. А. Никитин сана иһини иһиттэ оскуолаһа оруолун туһунан эттэ, оскуола материалнай базатын бөдөрөгүтүгэ шэфтээхтэр — «Чурапчы» совхоз, райпо, «Якутсельстрой» мехучастогын, «Якутсельэнерго» коллективтара, улахан көмөнү онороллорун тоһоҕолоон бэлиттээтэ. Кинилэр көмөлөрүөн 8 үөрэтэр кабинеттэ биэр сиртэн салаллар кини оҥорулуна. Оскуолага үөрэх билигин хааччыллыбата үрдээтэ. Үөрэнээччилэр сайынгы сыһыаһаһаарын тэрияттэ тупсарылына. Быһыл сайын оскуолаһа 7 үлэ-сылыһаалаах лааһырдар үлэлэтилэр, кинилэр 200 ньири турар комплексын туттулар, 300 тыһ. устууна ирпигичини үктээтилэр, 4 км усталаах күрүөнү туттулар. Итиһири ахтан туран, араатар оскуола капиталнай өрөмүөнү ытытаах марахаттары көрөрүн, Ньидьилигэ уонна Туолунаага аһыллыбыт үлэһиттэр лааһырдарга бааллары мөлтөүтүтэ уонна маныаха шэфтээх тэрияттэлэр итиннэ

СЕССИЯ КЫТТЫЛААХТАРЫН ЭТИИЛЭРИТТЭН

базовай хаһаадыстыбалар көмөнү онороллоругар туруоруота.

Субуруускай аатынан совхоз сиплэстиир эвентуи эвентевова депутат С. П. Чичигинаров Хатылы отделениетын үлэһиттэрэ ССКП КК бэс ыйынаабы (1983 с.) Пленумун уураахтарын истин биһирэбилинэн көрсүбүттэрин бэлиттээтэ.

— Киһини идеянай-политической уонна сир-майгы өттүнэн итингэ, кини духовнай көрдөбүлэрин толорууга тыа сиринээри Күлүтүрэ дьэтиллэри ылар оруоллара улахан, дьэтэ кини салгыны. Оттоа Хатылытаабы Күлүтүрэ дьэти ити аһыл толорор кыага суох буолбута ыраатта. Дьэти олус эргэриэн суулар даһаны кутталлаһа, мусотата тэллэй буолан ситтэри эрэр. Онон саҥа куруу туттулар наада буолла.

Нэһиликтэннэ иһэрүүтэ хааччыйыны боппуроста быһаарылда илик. Туолунаага аһыллыбыт үлэһиттэр лааһырдарга бааллары мөлтөүтүтэ уонна маныаха шэфтээх тэрияттэлэр итиннэ

уочаратын бөһүөлөктөн чэтэс, санитарнай көрдөбүлгэ эппизттиир сиргэ тутар наадалаах. Бу туһунан дьэти-уот, коммуналнай хаһаадыстыба производственной управлениетын начальнига депутат Н. П. Сивцев эттэ. Итинтэн салгыны араатар көрдөрөн агитацияны, наадыһаһыттары капиталнай тыа онорууга киирэр, бөһүөлэк санитарнай туругун тупсарыага нэһиликтэннэ бүтүтүнэ ылар наадалааһа тохтоото.

— Уорҕа учаастактар 320 борооску кыстылар, — дьэтэ Эрилик Эристын аатынан совхоз маньыксыта депутат М. Е. Осипова. Кинилэри көрөр-хараар рабобайдары, учаастак олохтоохторун культурнай өттүрүн хааччыйыны быстар мөлтөх. Радио, электролиния өстөөлбөлөрө эмэһирэн суула тураллар, быһыл сайынныттан ыны киһиттэри уһулулар. Телеэкрэн хаһаи туруорулар биллибэт. Маныаха туһааннаах тэрияттэлэр, оройуон салааттэти ороһоллоро наада.

Нэһиликтэргэ почта олус хойутаан тиирдилэр. Полтоноҕо радио сарҕарбат. Хайахсыкка баара суоҕа биэр телефон тэҥиһэ үлэһиттэр. Итинник хаччылар оройуон атын да нэһиликтэригэр бааллар. Бу барыта идеологической-иһэр үлэҕэ бүтүннүүтүгэр мөһөнү үөскэтэр. Сороһор туһааннаах үлэһиттэр кыһамматтарыттан кыаллыах да ылаһылат. Холбоур, Урэх Күөрөгэ кеһе сылдыар библиотека тийэр эрэри онко ыччаттар наадылар литературалара сөдөх буоллар. Кырыны учаастактарга үлэһит тахсыбыт ыччаттар сонун концердар, ситэ киһилэр буолар тубэлэлэригэр үгүстүк умнууга хаалааллар. Баһары иһинитин учоттуурнаадааһын туһунан ЫБСЛКС райкомун бастык секретара депутат Н. Н. Хөтөнов эттэ.

Райсовет культурага отделын сибидиссэи Н. И. Клядинскай Күлүтүрэ дьэтиллэри үлэһиттэр кылаастык тохтоото, нэһиликтэннэ культурнай хааччыйыта совхозтар ылыммыт кэлим социальнай былааннарын олоххо

киллэрингэ үлэ бытааннык ытыллылар ыйда. Араатар кулуубунай кадрдар тийбэттэригэр тохтоото, совхозтар бу идөөҕү аһааттары стипендиялаан үөрэттэриннэ тэрийбэллэрэ наадалааһа тохтоото.

— Үлэ коллективтара иһэр-өйдөтөр үлэни ситэтэ суох ытыллар. ДНД, табыарыстыы суут бэйэлэрин аналларын толорботтор. Тэрияттэ салайааччылар арыгылааһыны кыта айыллар, бал, бэйэлэриннэ көрүлээччи буолар тубэлэлэрэ бааллар. Правовой билии таһыма үлэһиттэн салайааччытыгар тийэ намыһах, — дьэтэ райсовет ис дьыалага отделын начальнига Я. А. Павлов.

Үлэһиттэр ортолоругар правовой билигин тарҕатар наадалааһа «Сельхозтехника» холбоһук управлениыга депутат Е. А. Борисов эмиз тохтоото. Итинтэн салгыны араатар селсоветтар исполкомнарын иһинэн үлэһиттэр табыарыстыы суут, ДНД үлэһиттэр сэрхөһөтөр, оноруллубут көрдөрөн агитацияны көдүүстээхтик туһанар наадалааһын саһатта.

— Обороннай-маассабай үлэни тупсарыага ыччаты Ийэ дойдуну көмүскэһингэ балэм буолуу тыһылар итингэ ДОСААФ ылар оруола кырата суох. Соторулааһыта тэрияттэ ДОСААФ оройуоннаабы тэрияттэти сүрүн сорутунан нэһиликтэннэ ортотугар байыаннай-патриотической, обороннай-маассабай, байыаннай-спортивной үлэни тэрийи, ыччаты байыаннай дьыалага уһууу, интернационализм уонна патриотизм тыһыныгар иһити буолар. Ол ороһи, биллэрин курдук, ханнык бэрарар үлэни тэрийиҥэ, саһалаһынары онорууга материалнай база, тирэх наада. Бу өттүнэн биллэһтэ биллэти марахан балаһыанньалаахпыт. Маныаха оройуон бары общественнай тэрияттэлэрэ, оройуон салааттэ суолта биэрэн көмөлөһөдөрө наада, — дьэтэ ДОСААФ райкомун председателэ Д. С. Тихонов. Оройуон военкомун солбуйааччы В. Н. Ларьков ыччаты байыаннай-патриотической иһитиҥэ селсоветтар оруолларыгар тохтоон тыл эттэ.

Сессия дьүүлэһилибит боппуростарга туһааннаах быһаарылылары ылына.

**Юбилейный
жирби —
рекордный**

района КПСС и районного Совета
Якутской АССР